

KULTTUURI- HYVINVOINTI- SUUNNITELMA

2023–2026

PIRKKALA
~

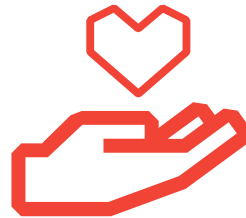
JOHDANTO

- Kulttuurihyvinvointi tarkoittaa sitä, että ihmiset kokevat kulttuurin, taiteen ja luovan toiminnan edistävän heidän hyvinvointiaan. Tämä kokemus voi olla joko yksilöllinen tai yhteisön jakama.
- Taiteen ja kulttuurin myönteiset vaikutukset tunnustetaan osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä kokonaisvaltaista hyvää elämää.
- Kuntien kulttuuritoimintalaki (166/2019) korostaa ihmisten tasapuolisia mahdollisuuksia osallistua luovaan ilmaisuun sekä kulttuurin ja taiteen harjoittamiseen ja kokemiseen.
- Kulttuurihyvinvointisuunnitelman tavoitteena on taata jokaiselle, myös erityistukea tarvitsevalle kuntalaiselle, oikeudet osallistua taiteisiin ja kulttuuriin, kehittää itseään ja ilmaista itseään vapaasti.

TAUSTAA

- Pirkkalan ensimmäinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma valmistui vuonna 2021. Siinä tarkasteltiin kunnan kulttuurihyvinvoinnin palveluita eri ikäryhmissä ja asetettiin tavoitteet ja toimenpiteet kulttuurihyvinvoinnin edistämiseksi. Suunnitelmassa keskeisenä tavoitteena oli parantaa ikääntyneiden kulttuuripalvelujen saavutettavuutta.
- Kulttuurihyvinvointisuunnitelma 2023–2026 on laadittu monialaisena yhteistyönä. Kunnan kulttuuripalveluiden koordinoimassa suunnittelutyössä ovat olleet mukana hyvinvoinnin edistämisen yksikkö, kirjastopalvelut sekä muut vapaa-aikapalvelut. Valmistelussa ovat lisäksi olleet mukana vammaisneuvosto, vanhusneuvosto, nuorten neuvosto ja kuntalaiset, jotka ovat osallistuneet avoimeen keskustelutilaisuuteen.
- Kulttuurihyvinvointisuunnitelman sisältö linkittyy kunnan Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaan vuosille 2022–2026. Toimenpiteet ja tärkeimmät nostot kirjataan hyvinvointikertomukseen.

KULTTUURIHYVINVOINNIN TILA

- Pirkkalan kunta oli mukana Kulttuurihyvinvoinnin palveluohjaus Pirkanmaalla (KUPPI) -projektissa vuosina 2021–2023. Projektissa kokeiltiin käytännössä kulttuurihyvinvoinnin palveluohjauksen toimintamallia valitulle kohderyhmälle. Pirkkalassa valittiin kohderyhmäksi ikäihmiset.
- Projektin aikana jaettiin kulttuurilähetteitä ja käynnistettiin lähitoritoiminta ikääntyneille. KUPPI-projektin tuloksena syntyi myös kunnille ja yhdyspinnan toimijoille tarkoitettu opas ”Kulttuurihyvinvoinnin palveluohjauksen reseptikirja”. Oppaassa on tietoa erityyppisistä palveluohjauksen tavoista ja vinkkejä kuntien kulttuurihyvinvointityöhön.

KULTTUURIHYVINVOINNIN TILA

Pirkkalan kunnan kulttuurihyvinvointisuunnitelma linkittyy Pirkanmaan alueelliseen kulttuurihyvinvointisuunnitelmaan, joka on osa alueellista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuutta.

Taikusydän on kulttuurihyvinvoinnin valtakunnallinen yhteistyöverkosto. Pirkkalan kunta on mukana Taikusydämen Pirkanmaan alueverkostossa, jonka tavoitteena on edistää hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta taiteen ja kulttuurin keinoin. Pirkanmaan verkoston jäsenet toteuttavat monialaisia yhteishankkeita sekä osallistuvat aktiivisesti kulttuurihyvinvoinnin valtakunnalliseen kehittämiseen.

KULTTUURIHYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

Pirkkalan Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmassa 2022–2026 on neljä painopistettä:

- Hyvinvointia elintavoilla
- Vaikuttavat palvelut hyvinvoinnin edistämiseksi
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa

Seuraavassa määritellään kulttuurihyvinvoinnin edistämisen tavoitteet ja keinot.

KULTTUURIHYVINVOINTITYÖN PAINOPISTEET JA TAVOITTEET 2023–2026

Hyvinvointia elintavoilla

Terveellisten elintapojen edistäminen.

Aktiiviseen ja yhteisölliseen elämäntapaan kannustaminen.

Vaikuttavat palvelut hyvinvoinnin edistämiseksi

Tuen tarjoaminen oman hyvinvoinnin edistämiseksi.

Elämän- ja arjenhallinnan vahvistaminen.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Kulttuuritapahtumissa on turvallinen ympäristö elämysten kokemiseen.

Visuaalinen tila ja ympäristö vahvistavat turvallisuutta ja hyvinvointia.

Mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa

Yhteisöllisyyden edistäminen.

Hyvinvointia elintavoilla

Tavoite

Terveellisten elintapojen edistäminen.

Aktiiviseen ja yhteisölliseen elämäntapaan kannustaminen.

Keinot

- Järjestetään monipuolisia kulttuuritapahtumia.
- Edistetään kulttuurin saavutettavuutta. Kulttuuritoiminta on kaikille avointa ja osallistujille pääosin ilmaista.
- Kiinnitetään huomiota myös erityisryhmien mahdollisuuksiin osallistua.
- Kehitetään yhteistyömalli kunnan ja hyvinvointialueen kulttuurihyvinvointityölle.
- Edistetään ennalta ehkäiseviä, kohdennettuja kulttuuripalveluita.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Tavoite

Kulttuuritapahtumissa on turvallinen ympäristö elämysten kokemiseen.

Visuaalinen tila ja ympäristö vahvistavat turvallisuutta ja hyvinvointia.

Keinot

- Huolehditaan esteettömyydestä ja saavutettavuudesta.
- Huomioidaan erityisryhmät.
- Edistetään taidetta julkisessa tilassa.
- Kehitetään julkisen taiteen hankintaprosesseja ja prosenttiperiaatetta.

Vaikuttavat palvelut hyvinvoinnin edistämiseksi

Tavoite

Tuen tarjoaminen oman hyvinvoinnin edistämiseksi.

Elämän- ja arjenhallinnan vahvistaminen.

Keinot

- Tarjotaan laadukkaita matalan kynnyksen harrastus- ja vapaa-ajanpalveluita.
- Avustetaan yhdistysten järjestämiä kulttuuritoimintoja.
- Tarjotaan saavutettavia ja yhdenvertaisia tapahtumia.
- Toteutetaan Koulujen kulttuurikasvatussuunnitelmaa osana opetussuunnitelmaa.
- Toteutetaan taidetta ja kulttuuria osana varhaiskasvatuksen arkea.
- Saavutetaan kotona asuvia erityisryhmiä jalkautuvilla palveluilla.
- Kehitetään digitaalisia palveluita.
- Osallistutaan taiteen ja kulttuurin maakunnalliseen yhteistyöhön.

Mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa

Tavoite

Yhteisöllisyyden edistäminen

Keinot

- Tarjotaan mahdollisuuksia omaehtoiseen harrastamiseen.
- Otetaan kuntalaiset mukaan palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen.
- Madalletaan kulttuuriin osallistumisen kynnyistä vapaaehtoistoiminnalla.
- Huomioidaan vaihtoehtoiset kommunikaation keinot, jotka mahdollistavat yhdenvertaisen osallistumisen.

TOTEUTUS JA SEURANTA

Tavoitteiden toteutumista ja tehtyjä toimenpiteitä arvioidaan vuosittain Pirkkalan kunnan hyvinvointikertomuksessa.

Mittari	2022 Pirkkala	2023 Pirkkala	2023 Koko maa
THL:n Kulttuurin TEAviisari:			
Kulttuurin edistäminen kunnissa – TEAviisarin yhteispistemäärä	85*	81	71
Kulttuurin edistäminen kunnissa – TEAviisarin Osallisuus-pistemäärä	100*	92	78
Pirkkalan kunnan asukastutkimus:			
Pirkkalassa on hyvät vapaa-ajanviettomahdollisuudet (1=erittäin hyvä... 5= erittäin huono)	2,0	1,9	
Kulttuuripalvelut (esim. museot ja tapahtumat), arvio asteikolla 4–10	8,1	8,3	
Kirjastopalvelut, arvio asteikolla 4–10	9,4	9,1	
Kultti: Kunnassa vuoden aikana järjestettyjen kulttuuritapahtumien määrä: (ei sis. kirjasto)			
Kunnan itse järjestämien kulttuuritapahtumien lukumäärä	43	41	
Suomen yleisten kirjastojen tilastot (Pirkkala):			
Kirjaston järjestämien kulttuuritapahtumien määrä	84	108	
Kirjaston kokonaislainaus/asukas?	17,5	18,8	
Kirjaston kotilainaaaja-asiakkaiden määrä	10 + 5	11 + 5	
Kirjaston vuosittainen kävijämäärä	196 285	197 750	
Pirkkalan kunnan kulttuurikysely:			
Kulttuuritoimintaan osallistuminen edisti hyvinvointiani kyselyvuoden aikana (1=täysin eri mieltä... 5=täysin samaa mieltä)	**	3,75	

* Vertailuvuosi 2021

** Tietoa ei kerätty

PIRKKALA

